

Heljan A/S
Rebslagervej 6
5471 Søndersø
Denmark

Det Danske Lyntog

The Danish "Lyntog"

Der Dänische "Lyntog"

www.heljan.dk

HISTORIEN OM LYNTOGENE

De røde lyntog fra 1930erne var De danske Statsbaners hurtigste og elegante tog i mere end en menneskealder. De forbundt hovedstaden med Fyn og de fleste, større byer i Jylland, og huskes stadig af mange mennesker.

Efter sigende fik den daværende leder af DSB, generaldirektør P. Knutzen, idéen til lyntogene under en ferierejse. Iføjet af forbavsende kort tid udviklede DSB i samarbejde med de to danske lokomotivfabrikker Frichs og Scandia trevognslyntoget litra Ms-Aa-Ms, der tillige er forbilledet for HELJAN-modellen.

Lyntogenet har tydelige lighedstreæk med de samtidige tyske tovogns motortog, "Der Fliegende Hamburger" [Den flyvende Hamburger], der kørte mellem Hamburg og Berlin. Blandt andet vidner den afrundede front om påvirkningen fra det tyske togsæt, ligesom princippet med fællesboggier mellem vogndelene er taget fra disse tog.

I forbindelse med åbningen af den første Lillebæltsbro i 1935 blev det første lyntog sat i drift. På grund af den høje fart (120 km/t) og portfaldet af den omfattende færgerangering ved Storebælt og Lillebælt var det nu muligt at rejse fra København om morgenen, gøre ophold i provinsen nogle timer og være tilbage igen inden for samme døgn - efter de døværende forhold en trafikal revolution, der kan sammenlignes med åbningen af den faste forbindelse over/under Storebælt i 1997.

Til trods for, at de færreste togsæssager rejsede med lyntogene (begrenset pladsudbud, forhøjet pris), blev "de røde lyn" hurtigt meget populære og ensbetydende med fart, høj komfort og tro på fremtiden. Samtidig var de et flot bevis på dansk industriens høje stade. Ved flere lejligheder blev et lyntog fremvist i udlandet (Bruxelles, Paris), hvor det vakte beriget opsigts.

I den ene ende af toget var der indrettet en lille restaurant, og i den modsatte ende et reisegodsrum. Passagerafdelingerne her var indrettet som storrum med lædersæder. Mellenvognen var udrustet med kupéer. Allerede efter få år måtte DSB bygge endnu et antal lyntog; denne nye serie blev bygget som firevognstog med lidt ændret indretning og større pladsantal.

For yderligere at markere at lyntogene var noget ganske særligt, fik de navneskilte af rustfrit stål, der blev monteret øverst på mellenvognens sider før hver afgang. Navnene tilkendegav hvilke udgangsstationer henholdsvis rejsemål, som togene havde (Sønderjylland, Vesterhavet, Vendsyssel m.v.).

Während der Besetzung Dänemarks (09.04.1940 - 05.05.1945) wurden die "Lyntog" nicht eingesetzt und in Svanemøllen bei Kopenhagen aufbewahrt. Kurz nach Kriegsende konnten die Züge wieder eingesetzt werden, jedoch nur mit geringerer Geschwindigkeit, da das Gleisnetz während der 5jährigen Besatzungszeit nur notdürftig instand gehalten wurde.

Ende der 50er Jahre mußten die "Lyntog" dringend abgelöst werden. Die DSB suchte neue Züge und fand sie im deutschen TEE-Triebwagen VT11.5/601. Dieser wurde in veränderter Version mit einem Steuerwagen für die DSB, den dänischen Verhältnissen angepaßt, gebaut. Ab 1963 haben die neuen silbernen Dieseltriebwagen den 'alten' "Lyntog" abgelöst. Aber es war noch nicht vorbei mit den "Ms-Lyntog" - in den folgenden Jahren fuhren sie als "Verstärkungszüge" und als Regionalzug auf Sjælland - Lolland/Falster. Zu dieser Zeit gab es auch den internationalen Zug "Neptun" bis Berlin - Ostbahnhof.

1973 war es endgültig vorbei. Nur ein Triebwagenzug wurde zum Spezialwagen degradiert und der Rest verschrottet. Dieser allererste Zug (Ms 401-Aa 431 - Ms 402) wurde zu seinem 50-jährigem Jubiläum ausgebessert und eine diesel-elektrische Lok Mx zog den "Lyntog" über die Brücke über den kleinen Belt.

Während ihrer gesamten Dienstzeit wurden die "Lyntog" niemals geteilt. Es fuhr immer die gleiche Kombination. Es gab auch keinerlei Reserven. Was natürlich bei Betriebsstörungen eines Teils immer zum Ausfall des gesamten Triebwagens führte.

Die "Lyntog" haben sich nur sehr wenig geändert. Ursprünglich war die Beschriftung in "Sans Serif", einer Schrift ohne 'Füße' und Schatten an den Buchstaben, gehalten. Das Dach war grau lackiert und der Wagenkasten in rot mit Zierstreifen in crème. Die Betriebsnummern für die Ms-Züge (z.B. Ms 1 - Aa 911 - Ms 2 usw.) wurde nach ein paar Jahren geändert (Ms 401 - Aa 431 - Ms 402 usw.).

Nach dem Krieg wurde das Dach silberfarben gestrichen und die Beschriftung in Antiqua geändert. Ab Mitte der 60er Jahre wurde über den Fenstern der 1. Klasse ein gelber Streifen angebracht und über den lackierten 1. Klasse Ziffern solche aus Metall angebracht.

Das Vorbild zum Heljan Modell können Sie heute im Eisenbahnmuseum auf Fünen direkt gegenüber dem Hauptbahnhof Odense besichtigen.

- Hvis den stadig larmer i en kurve, kan det også skyldes, at den lille skive, der sidder på tap, der er monteret på motorbogen, som går op under akslen, er i berøring med aksel holderen under rotation. Den kan eventuelt limes fast med "cyanlim" eller spids kan varmes lidt op med loddekolbe, så den bliver lavere. Sidst, men ikke mindst, er det ikke nødvendigt at den er på, når først toget står på skinnerne, det er en skive, som holder motorbogierne på plads, når man løfter vognen af sporet.
- Hvis den stadig larmer i en kurve, kan det desværre forekomme at der er nogle problemer af den ene eller anden slags. Vi vil her prøve at gøre rede for nogle ting, hvor du selv kan afhjælpe fejlen, hvis det stadig ikke lykkes er du meget velkommen til at kontakte os.

Du bedes starte med at påsætte de 4 puffer. Buet i højre side i kørselsretningen. Pufferne ligger i medfølgende lille pose.

Det er meget vigtigt at du ikke lægger endevognene skråt ned i plast underdelen, derved vil du nemt kunne brække puffer holderen uden du bemærker det.

Hvis du skal skille ende vognene ad, gøres det nemmest ved at du løfter lidt op i bagende samtidig med at du skubber lidt fremad, dette skyldes lampen sidder i et hul i front.

Hvis du skal skille motorvogn ad, placere du en finger på motorbogie løfter i samme ende på selve vogkassen, derved kan hele kassen tages af. Påsætning foregår på samme måde. Men vær opmærksom på at ledningerne ikke sidder i klemme, samtidig med at bogierne kan dreje helt fri.

Tillykke med dit nye Lyntog.

På trods af at samtlige tog er prøve kørt hos os, kan det desværre forekomme at der er nogle problemer af den ene eller anden slags. Vi vil her prøve at gøre rede for nogle ting, hvor du selv kan afhjælpe fejlen, hvis det stadig ikke lykkes er du meget velkommen til at kontakte os.

- Desværre har der indsneget sig en fejl på printet, hvis man skal køre digitalt, sådan at der skal byttes om på to ledninger for at få lyset til at følge med i kørselsretningen. Dioderne kan annulleres ved at lodde en ledning mellem diodens ben. Skulle lyset ikke lyse i kørselsretningen, kan der byttes rundt på ledningerne til motoren.

Vi hører gerne dine kommentarer, det er dem vi kan lære af.

Med venlig hilsen

Heljan A/S
Rebslagervej 6
5471 Søndersø
64 89 11 88
E-Mail: heljan@post3.tele.dk

- Hvis toget larmer meget i en kurve, kan det skyldes, at motoren har forsukket sig en smule opad under transporten. Dette afhjælpes ved at pressе motoren ned på plads igen. Der kan sættes et stykke tape over motoren, som fastholder den. Husk endelig at justere kardanakslerne til motorbogen, så de ikke falder ud i yderpositionerne. Samtidig vær opmærksom på, at den lange ende på kardanakselen skal vende ind mod motoren.

#	Bestill nr.	Beskrivelse	#	Bestill nr.	Beskrivelse	#	Bestill nr.	Beskrivelse	#	Bestill nr.	Beskrivelse
1	7004300A	Motorcyklaesse 1 (lire nr. opbygss.)	13	7004300F	Væg med der	25	7004300G	Motor holder	37	7004300G	Undervent for endobøge
2	7004300B	Endovognbæsse 1 (lire nr. opbygss.)	14	7004300F	Væg	26	7004300G	Singhjul endostadts	38	65043006	Motor med singhjul
3	7004300G	Lampeholder	15	7004300F	Væg	27	7004300G	Kardanbæst	39	65043007	Fyrhjul med ledning og stik
4	7004300G	Værtilde	16	7004300F	Væg med der	28	7004300G	Motorcyklaesse	40	65043008	Lampe med ledning, 2 stik
5	7004300G	Køler/ventilatør	17	7004300F	Væg	29	7004300H	Bogefjælge for lastbil med skæle	41	65043009	Lampe med ledning, 3 stik
6	7004300G	Kølevejle højre	18	7004300F	Væg	30	7004300H	Bogefjælge for standard lastbil	42	65043010	Stramopfinger for hjul
7	7004300G	Støm for bættesæde	19	7004300F	Væg med der	31	7004300G	Flæse for motorcyklaesse	43	65043011	Gummihjul Z-24
8	7004300G	puffer hold	20	7004300F	Skæld for bættesæde	32	7004300H	Skæld for bogefjælge	44	65043002	Rengøringsmaskine
9	7004300G	puffer hold	21	65043005	Pæl m/hylde for dækning af motor	33	7004300H	Undervent for motorcyklaesse	45	65043001	Stømstæbe
10	7004300G	Lysle træne	22	7004300C	Undervent for motorcyklaesse	34	7004300G	Støve for motorcyklaesse	46	65043012	Vejglodde
11	7004300B	Gitter indstans for lyde	23	7004300D	Undervent for endobøge	35	7004300G	Støve tilde	47	65043013	Vejglodde AC
12	7004300F	Indstans endobøge	24	7004300G	Indstans for anstænder	36	7004300E	Endobøge	48	65043014	Vejglodde midtstæng